

כנס ספרות ספקולטיבית

סטימפאנק וסייברפאנק

יום חמישי, 23 ביוני 2011,
17:00-21:30

אוניברסיטת בר-אילן

אגודה ישראלית
למדע בדיוני ולפנטסיה

מרכז תרבות בבית אריאלה

16:30 התכנסות והרשמה

17:00 מושב ראשון:

סטימפאנק

יו"ר: אהוד מימון

מהפכת הקיטור
אורן הרשקו

אביו הנשכח של
הסטימפאנק
רז גרינברג

הגבול בין
סטימפאנק
לסייברפאנק
דותן דימט

19:00 הפסקה

19:15 מושב שני:

סייברפאנק

יו"ר: ערן ארבל

המלחמה
הקיברנטית הבאה
רועי צזנה

איך האינטרנט הרג
את הסייברספייס
אבנר קשתן

האדם שבפאנק
ינצח
פרופ' גל קמינקא

מושב ראשון: סטימפאנק

הסטימפאנק הוא האח הקטן והמשוגע של המדע הבדיוני - הוא לוקח את הקוראים אל עתיד מרהיב, עם טכנולוגיה מתקדמת, המבוססת כל כולה על טכנולוגיות מיושנות של המאה ה-19. הקיטור הופך במציאות זו למעין קסם להמונים, תוך שילוב פשוט ואסתטי של ארד, עץ וקיטור שמניב מכשירים מופלאים הפורצים את גבולות היכולת האנושית. הפאנל יחשוף איך בונים אוטופיות מופלאות על בסיס מדע מטורף, ובאווירה ויקטוריאנית.

יו"ר - אהוד מימון: עורך אתר האגודה הישראלית למדע בדיוני ולפנטסיה ואסופת הסיפורים "היה היה".

מהפכת הקיטור

מהפכת הקיטור שינתה את חייהם של אנשים רבים, החל מההגירה מהכפר אל העיר וכלה באובדן התלות באיתני הטבע. ההרצאה תסקור את החיים טרם המהפכה התעשייתית, את השינויים שקרו עקב המצאת מנועי הקיטור ואת ההתקדמות שנעשתה מאז, במאה ה-20. אורן הרשקו: מהנדס חלל בתעשייה האווירית. בוגר תואר שני בהנדסת תעשייה וניהול ותואר ראשון בפיזיקה.

אביו הנשכח של הסטימפאנק

אלבר רובידה (1848-1926) הוא אחד מאבותיו הנשכחים של הסטימפאנק. הסופר והמאייר הצרפתי שפעל בצלו של בן ארצו ז'ול ורן, הפליא לתאר בכתביו וברישומיו עולמות עתידיניים מופלאים. הוא צייר ערי ענק שכלי רכב מעופפים מונעי קיטור ממלאים בהם את השחקים, שרכבות תת-קרקעיות חוצות בהן יבשות וימים והאזרחים ניזונים ללא הרף מחדשות רדיו וטלוויזיה על אודות אירועים מסעירים. ההרצאה תתמקד בחזון העתיד שהציג רובידה בספרו "המאה ה-20". רז גרינברג: דוקטורנט במחלקה לתקשורת ועיתונאות באוניברסיטה העברית ומרצה מנוסה בעל חיבה יתרה לאוטורי ולנשכח.

הגבול בין סטימפאנק לסייברפאנק

חלומות של קיטור, חלומות של כרום: הסייברפאנק והסטימפאנק פרצו לתודעת המדע הבדיוני כמעט בו-זמנית בתחילת שנות ה-80. הם הציגו חזון מסוגן ואפלי: האחד של העתיד הקרוב והשני של העבר הלא-רחוק, האחד התיימר לשנות את פני הז'אנר ולהפיח בו רוח חיים רעננה ובוטעת ואילו השני התפלש בנוסטלגיה והתפרע במגרש המשחקים הוויקטוריאני. ההרצאה תנסה לעמוד על נקודות ההשקה והדמיון בין שני הז'אנרים ותברר מדוע הסייברפאנק מת בעוד שהסטימפאנק חי ומשגשג ואף מאיים להפוך לז'אנר נפרד.

דותן דימט: מתכנת וחובב מדע בדיוני. כיהן בוועד האגודה וערך את כתב העת "המימד העשירי" למדע בדיוני.

מושב שני: סייברפאנק

תנועת הסייברפאנק הביאה לקוראי המדע הבדיוני את הצד האפל של הטכנולוגיה. היא בראה עולמות מזוהמים ודיסטופיים, שבהם התאגידים חזקים מהמשלות, והאדם הפשוט מתגמד והופך לבורג חסר משמעות במערכת. במציאות קודרת זו, הגולם הטכנולוגי מאיים לקום על יוצרו, תבונות מלאכותיות מתעוררות כילדים יתומים בעולם אדיש, וזעקות הבדידות שלהן עולות בחיי אדם. מה קורה כשהטכנולוגיה משאירה את האדם מאחור?

יו"ר - ערן ארבל: לומד מדעי המחשב בטכניון. פעיל ותיק באגודה הישראלית למדע בדיוני ולפנטסיה ובקהילת חובבים הד'אנר.

המלחמה הקיברנטית הבאה

איך תיראה המלחמה הבאה? רבים מספידים מראש את עתיד החייל הקטן בשטח וסבורים שהמכונות החכמות, הטנקים, המל"טים והמזל"טים יתפסו את השליטה בשדה הקרב העתידי. האמנם? בהרצאה נסקור את הטכנולוגיות החדשניות המפותחות כיום על גב החיילים, שאמורות לאפשר גם לחבר'ה של גולני להתמודד בהצלחה עם הרובוטים של גאנדם.

רועי צזנה: דוקטורנט לננוטכנולוגיה. עמית מחקר במרכז לחיזוי טכנולוגי באוניברסיטת תל-אביב. כותב טורים בסיינטיפיק אמריקן-ישראל ועוד.

איך האינטרנט הרג את הסייברספייס

בשנות ה-80 נדמה היה שאנחנו עומדים על סף מהפכה דיגיטלית שלמה. צפינו להתנתק מכשלי הגוף ומגבלות החומר, לשוטט במרחבים הווירטואליים של סייברספייס, בינות זרמי מדע בצבעי ניאון זוהר, שם נהיה חופשיים ממלחמות ממחסור ומהיסטוריה. אבל אז הגיעו הפרסומות והבלוגים, יוטיוב ופייסבוק, והפכו את האינטרנט לדבר שחלוציו לא העלו בדעתם.

איך קרה שמהאוטופיה הטכנולוגית נשארו לנו בסוף רק אתרי פורנו, עדכוני חדשות ותמונות של חתולים? ואיפה בכל זאת מתחבאת עדיין הרוח המקורית של האינטרנט?

אבנר קשתן: מתכנת, עיתונאי טכנולוגיה וחובב מדע בדיוני. תלמיד תואר שני בתוכנית למדע, טכנולוגיה וחברה באוניברסיטת בר-אילן.

האדם שבפאנק ניצח

ראיית העולם ההומניסטית של כותבי המדע הבדיוני תקפה גם כשהם יוצרים תמונה קודרת וטכנוקרטית של העתיד, שרומסת ערכים וזכויות אדם. דווקא כך הם מחדדים את חשיבותו של היחיד ואת כוחו לשנות ולהשפיע. סרטי הסייברפאנק וספריו מציינים תמונה קודרת של מציאות שבה חברות בינלאומיות שולטות בגורלותיהם של אנשים ונלחמות זו בזו באלימות וטרור. אך על רקע האווירה המדכאת מתבלט האינדיבידואל הייחודי וכוחו לעצב את גורלו. ההרצאה תנסה גם להצביע על מגמות תומכות מתוך חזית המחקר והטכנולוגיה של ימינו. פרופ' גל קמינקא: מרצה במחלקה למדעי המחשב באוניברסיטת בר-אילן.